

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Wijziging van de Omgevingswet in verband met het vervangen van de omgevingswaarde voor stikstofdepositie (Spoedwet vervangen omgevingswaarde stikstof)

0. Wie zijn belanghebbenden en waarom?

- a) Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

Het wetsvoorstel schrapte de in de Omgevingswet vastgelegde doelstellingen (omgevingswaarden) voor 2025, 2030 en 2035 voor de reductie van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden waarvan de kritische depositiewaarde is overschreden; het gaat om doelstellingen die door het Rijk moeten worden gerealiseerd. Het wetsvoorstel introduceert een wettelijke plicht voor de Minister van LNV voor het vaststellen van een programma met maatregelen voor het in 2035 bereiken van een aanzienlijke reductie van stikstofemissie vanuit de landbouw, mobiliteit en industrie. Het programma moet er bovendien op gericht zijn de natuur in Natura 2000-gebieden te verbeteren. Het programma zal de maatregelen bevatten waartoe in het kader van de Ministeriële Commissie Economie en Natuurherstel (MCEN) is besloten en nog zal worden besloten. Deze maatregelen krijgen een plek naast de al geldende en in gang gezette maatregelen voor de vermindering van de stikstofbelasting en voor versterking van de natuur. De Minister van LNV stelt het programma vast, na overleg met alle betrokken bestuursorganen en na openbare inspraak. Het programma richt zich als beleidsdocument niet rechtstreeks tot burgers en bedrijven. De ter uitvoering van het programma vast te stellen maatregelen kunnen wel gevolgen hebben voor burgers en bedrijven.

- b) Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

Betrokken ministeries van de Ministeriële Commissie Economie en Natuurherstel, sectorpartijen industrie/landbouw/mobiliteit en provincies.

- c) Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

Via de Kamerbrief 'Startpakket Nederland van het slot' van 25 april jl. Daarnaast is in het commissiedebat van 22 mei jl. door de Minister van LNV de toezegging gedaan om met het wetsvoorstel voor de zomer in internetconsultatie te gaan. Dit naar aanleiding van de aangenomen motie Grinwis (Kamerstukken II 2024-2025, 35 334-389). Stakeholders zijn via verschillende sessies betrokken bij de voorbereiding van de besluitvorming in de MCEN. Eerder hebben sectororganisaties en natuurorganisaties geparticipeerd in een werkgroep die zich gebogen heeft over de vervanging van de huidige omgevingswaarden (Kamerstukken II 2023-2024, 33 576 en 35 334, nr. 367).

1. Wat is het probleem?

a) Wat is het probleem?

De huidige omgevingswaarden in de Omgevingswet acht het kabinet binnen het gestelde tijdspad niet haalbaar en daarmee onwenselijk. Daarnaast geldt dat de op de KDW gebaseerde omgevingswaarden door hun veranderlijkheid ook lastig hanteerbaar zijn voor consistent langjarig beleid.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

De huidige omgevingswaarden zijn gebaseerd op de KDW's voor de habitats. Door onder andere bijstelling van de KDW's, maar ook door onder andere actualisatie van AERIUS is de noodzakelijke inspanning (jaarlijks) aan verandering onderhevig. Dit maakt langjarig sturen lastig. De laatste actualisatie van de KDW's heeft geleid tot een zodanige vergroting van de inspanning dat de huidige doelstellingen niet meer haalbaar worden geacht.

c) Wat is de omvang van het probleem?

De laatste actualisatie van de KDW's heeft geleid tot een zodanige vergroting van de inspanning dat de huidige doelstellingen niet meer haalbaar worden geacht.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Op dit moment bestaat er al een landelijke aanpak voor de reductie van stikstofverbindingen. De Omgevingswet bevat omgevingswaarden die doelen stellen voor de reductie van stikstofdepositie, die evenwel niet haalbaar en hanteerbaar zijn gebleken. Door middel van het voorliggende wetsvoorstel wil het kabinet haalbare en hanteerbare doelen stellen en de focus verleggen van het sturen op depositiereductie naar het sturen op emissiereductie, waarbij rekening wordt gehouden met de sociale, maatschappelijke, financiële en economische impact van reductiemaatregelen.

e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Dan blijven de huidige omgevingswaarden, die door het kabinet niet haalbaar en niet hanteerbaar worden geacht, in de wet staan. Bovendien blijft dan primair gestuurd worden op depositie in plaats van emissie. Overheidsinterventie via een programma met maatregelen is gerechtvaardigd omdat alleen de autonome ontwikkelingen niet voldoende zijn voor de noodzakelijke daling van de stikstofemissie, instandhouding van de natuur en het voldoen aan de verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Natuurherstelverordening. Met een programma maakt de overheid ook expliciet welke maatregelen in het kader van de noodzakelijke stikstofreductie en herstel van natuur worden genomen.

2. Wat is het beoogde doel?

a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Komen tot een consistente wijze van sturing door de Rijksoverheid door middel van een programma van maatregelen, met daarin opgenomen sectorale doelstellingen, waarmee

de nadruk komt te liggen op het nemen van maatregelen. Dat is nodig met het oog op het voldoen aan de verplichtingen van de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Natuurherstelverordening. Het treffen van maatregelen voor het bereiken van die doelen is ook van belang om de vergunningverlening weer op gang te krijgen.

- b) Aan welke duurzame ontwikkelingsdoelen (sustainable development goals, SDG's) en brede welvaartsuitkomsten dragen de doelen bij?

Het weer mogelijk maken van ontwikkelingen en vergunningverlening, met de verzekering van behoud van de natuur en voldoening aan de verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Natuurherstelverordening.

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Maatregelen zijn nodig om tot voldoende vermindering van stikstofbelasting en tot versterking van de natuur te komen. De maatregelen worden opgenomen in het wettelijk verplichte programma. Aan dat programma wordt een systeem van monitoring en bijsturing gekoppeld, om doelbereik te verzekeren.

- b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Het schrappen van de huidige omgevingswaarden en het introduceren van een wettelijke plicht voor de Minister van LVVN om een programma op te stellen gericht op een aanzienlijke reductie van de stikstofemissie vanuit de landbouw, mobiliteit en industrie in 2035 ten opzichte van 2019 en op het verbeteren van de natuur, met daarin opgenomen sectorale doelstellingen.

- c) Wat is de beleidstheorie (doelenboom) per kansrijke beleidsoptie?

Het wetsvoorstel schrapt de huidige omgevingswaarden voor 2025, 2030 en 2035 – die niet haalbaar en hanteerbaar worden geacht, en die primair gericht zijn op stikstofdepositie in plaats van emissie - en introduceert een verplichting voor de Minister van LVVN om een programma met maatregelen op te stellen gericht op een aanzienlijke reductie van stikstofemissie vanuit de landbouw, mobiliteit en industrie in 2035 ten opzichte van 2019 en gericht op versterking van de natuur. De hoogte van de doelen voor 2035 waarop het programma zal zijn gericht wordt gebaseerd op de uitgangspunten uit de Kamerbrief van 25 april jl. (50% emissiereductie voor de sectoren mobiliteit (inclusief bouw) en industrie en 42-46% emissiereductie voor landbouw). Daarmee houdt het kabinet rekening met de sociale, maatschappelijke, financiële en economische impact van de reductiemaatregelen.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

N.v.t.

- b) Welke verplichte toetsen zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

Van directe regeldruklasten en/of bestuurlijke lasten en overige effecten voor burgers, bedrijven en medeoverheden is geen sprake. Deze verplichtingen in dit wetsvoorstel richten zich tot de Rijksoverheid. De lasten van de maatregelen die in het programma worden opgenomen, worden bij de uitwerking daarvan in beeld gebracht.

5. Wat is de voorkeursoptie?

a) Wat is het voorstel?

Het wetsvoorstel voorziet in het vervangen van de wetsartikelen waarin de op de KDW gebaseerde omgevingswaarden zijn opgenomen door een verplicht op te stellen wettelijk verplicht programma voor het bereiken van een aanzienlijke vermindering in 2035 van de uitstoot van ammoniak en stikstofoxiden vanuit de industrie, de landbouw en mobiliteit ten opzichte van 2019. Het programma zal bovendien zijn gericht op versterking van de natuur en het bereiken van de voor de Natura 2000-gebieden vastgestelde instandhoudingsdoelen, overeenkomstig de Vogel- en Habitatrichtlijn.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- doeltreffendheid en doelmatigheid;
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief doenvermogen, regeldruk en handhaving);
- brede maatschappelijke impact?

De maatschappelijke impact is beperkt. De huidige doelen in de wet worden geschrapt en vervangen een wettelijke verplichting voor de Minister van LNV om een programma met maatregelen op te stellen voor het bereiken van een aanzienlijke reductie van de stikstofemissie en voor het bereiken van de instandhoudingsdoelen in de Natura 2000-gebieden.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

N.v.t.

c) Hoe ziet de voorgenomen monitoring en evaluatie eruit?

Het wettelijk verplicht programma zal een aanvulling en actualisatie zijn van het reeds bestaande Programma stikstofreductie en natuurverbetering (Psn) met een bijbehorende, aangepaste, monitorings- en bijsturingssystematiek.

